

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a :
Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU :

Pentru publicatiunile de trei ori ce contien
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Ér banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

Conscienti'a missiunei istorice.

Indata ce a luat cinev'a o functiune, a ince-
tatu de a traí pentru sene, si trebue neaperatu se
traieasca pentru functiunea, in servitiulu carei'a s'a
angajat.

Acést'a este prim'a conditiune, pentru cá cinev'a
se póta fi, si sè se póta face unu bunu functionariu.

Aplicandu acésta conditiune fundamentala la preo-
tia, constatam, ca preotulu, cand primesce darulu preo-
tiiei, iea asupra-si o functiune, si deosebirea intre
preotu si alti functionari este, ca densulu avendu a
depliní o *missiune divina*, este respundietoriu pen-
tru faptele sale in prim'a linia lui Dumnedieu, dela
care a primitu darulu, si in acelasi timp este res-
pundietoriu si ómeniloru, pentru a caroru civilisare si
luminare i-a incredintiatu Domnulu sórtea slujbei a-
cestei'a.

Totu ceea ce se intempla in lume de valóre
se inregistréza, si se scrie in cartea cea mare a vietii,
in istoria. Era unu timp, cand istori'a se marginea
mai multu numai la ómenii si la evenimentele mari.
Astadi situatiunea in punctulu acést'a s'a schimbatu;
si istori'a a inceputu a-se ocupá de totu ceea-ce se
face, seau nu se face, pentru desvóltarea popóreloru.

Voimu neaperatu se fimu si noi o biseric'a si unu
poporu cu o istoria. Si cand dicemu acést'a, dicemu
totu de odata, ca voimu se traimu cá o biseric'a si
cá unu poporu, care voiesce, si lucréza a-si face locu
in istori'a civilisatiunei popóreloru culte din Europ'a.

A civilisá si a luminá pre credintiosi este mi-
ssiunea bisericiei. Si daca biseric'a acésta missiune
o are, atunci urméza de sene, ca fiecare omu, ca-
rele are o functiune in biseric'a, are a *seversí o*
missiune istorica. In punctulu acést'a nu esista nici
cea mai mica deosebire intre functionariulu mare
si intre functionariulu mai micu. Fie-care póta in
inim'a s'a greutatea responderii inaintea postoritáti
pentru ceea ce face si pentru ceea ce nu face in cer-
culu seu de activitate.

Purcediendu de aici si scoborandu-ne in cea
din urma comuna bisericésca vom afli, ca credintiosi
dintrens'a voiescu si ei sè se inaltie prin lumina si
moralitate; ér omulu, in carele ascépta densii sè-se
concentreze, si dela carele se emaneze inaltierea prin
lumina si moralitate este preotulu. In urmare intre
calitátile, cari trebue se impodobésc'a pre preotu,
trebue se ocupe unu locu insemnatu si *conscienti'a*
missiunei sale istorice. Acésta conscientia este si
trebue se fia o insemnata *calitate pastoralá*.

Dar unu omu necajitu este preotulu nostru in
cele mai multe comune, este unu omu reu dotatu,
de multe ori gonitu si nebagatu in seama. Unu omu,
carele are sè se lupte in mesura mai mare, decât
dóra toti ceialalti din comuna cu necazurile vietii,
ni-se va dice. Si nimicu mai adevveratu decât acésta
observare. Dar când cugetám, ca partea omului in
acésta lume este suferinti'a; si cand adaogemu la
acésta gandire si faptulu, ca preotulu este pusu de
Domnulu, cá se verse balsamu de mangaiere in ini-
mile credintiosiloru atunci, când acesti'a se afla in
dureri si necazuri: astfeliu armatu cu acést'a cons-
ciintia, nu se póte, cá preotulu se nu afle calea, cá
elu, celu chiamatu a mangaiá pre altii, se nu afle mij-
loculu nimeritu de a-se mangaiá pre sene, si prin
suferintie si rabadare a nu-si poté pregatí calea pen-
tru a obtiené „cunun'a fericirei, pre carea o da Dom-
nulu tuturoru celoru ce iubescu poruncile lui.“

Scimu, ca avemu, se dăm seama celoru ce au
se ne urmeze despre totu ceea ce am facutu, seau nu
am facutu. In acést'a se reasuma missiunea istorica
a fiecarui omu.

Unu betranu de 80 de ani, ne spune o fabula,
plantá unu pomu in gradin'a fiului seu. Unu nepotu
alu seu vediendu-lu, cu cáta grije lucréza, cum pre-
para pamentulu, cum arangéza redacinele, cum ro-
tundiesce ramurile pomului, — lu intréba pre mosiulu
seu, cá pentru ce-si da atât'a truda, deórece ori se
va prinde, ori nu se prinde acelu pomu, densulu
totusi nu va ajunge, cá se guste din ródele lui!

„Asia este, respunse betranulu, sciu, ca nu voi traí se manancu din ródele acestui pomu, dar tocma pentru acést'a sum de asta data cu mai multa grije, pentru cá acestu pomu se se prinda, si se faca roduri bune, cá ori de câte ori veti mancá voi póme dintrensulu, se-ve aduceti aminte de mine.“

In aceste cuvinte vedemu, ca betranulu din fabula esprima si elu, ca are o missiune istorica, voiesce se traiésca si densulu in amintirea urmatoriloru sei barem cât va fi viéti'a pomului, pre care lu-zadesce.

Omu nu este in acésta lume, care se-si dorésca mórtea; si daca viéti'a fisica nu o potemu prelungi preste hotarele, cari i-suntu puse, nu se póte, cá se nu dorimu unulu fiesce carele, cá si dupa mórtea nóstra fisica se mai traimu unu timpu óre care in amintirea contimporaniloru si urmatoriloru nostrii.

Din betrani a remasu in inim'a neamului romanescu adencu sadita pietatea facacia de parintii, mosii si stremosii nostri, si serbàrile penatiloru dela vechii romani suntu traduse astadi in viéti'a poporului romanu prin pomene, comandàri, prasnice si slujbe.

Si romanii cinstescu pre toti ómenii, pre carii ii-vedu, ca suntu cu pietate, catra iubitiu loru trecuti din acést'a viéti'a. Asia-i spune romanului gandulu lui, ca cine nu iubescce pre parinti pre frati si pre surori, nu este capace a iubi pre nimenea.

Dar se-ne întórcemu la obiectu, si se constatàm, ca daca romanulu pretiuiesce atât de multu amintirea si istori'a familiei sale, apoi cu atât mai multu scie pretiui satulu romanescu istori'a acelor'a, cari prin faptele loru au adaosu la ridicarea si inaltiarea satului.

O vedemu acést'a la tóte ocasiunile in totu loculu, unde nu a petrunsu relele timpului, in care traimu. O vedemu la alegeri de preoti, la alegeri de invetiatori si altele. Si cand romanulu dice despre cinev'a, ca „este vitia buna,“ atunci acestui faptu ida espressione.

* * *

In istori'a satului póte intrá usioru fiecare functionariu alu comunei, carele si-face detorinti'a, tocma asia precum unu bunu parinte, unu parinte cu conscienti'a detorintiei sale de parinte in inima, vecinicu remane in amintirea familiei sale.

Si cine cunósce satulu si satele nóstre, a potutu aflá, ca mai in totu loculu se vorbesce de cutare preotu, ca a fostu bunu, ca a fosta cu frie'a lui Ddiu, ca a ziditu biseric'a, ca o impodobí prin slujba frumósã si predici edificatórie, ca era blandu cu poporulu, ca-lu invetiá la tóte ocasiunile si altele.

Éta aici, ca poporulu insusi enumera tóte calitãtãle si faptele, cari constituiesc titele, prin cari si-póte face cinev'a locu in istori'a satului.

Va se dica totu ceea ce face preotulu bine si pentru binele satului constituiesce unu titlu de a in-

trá cu demnitate in istori'a corporatiunei, carei'a servimu.

Cum remanemu inse in casulu, cand nu ne-am silitu, seau na'm potutu face nimicu bunu pentru inaintarea comunei, carei'a servimu?

Istori'a este unu dreptu judecatoriu, si ea ne judeca intrunu timpu, candu celu ce vine sub judecata, nu mai póte impune nici cu persón'a s'a, nici cu protectiuni si legaturi de rudenia, nici de amicitia; si cand remane de marturia numai ceea ce bine, seau reu am facutu, pana cand am fost in acést'a viéti'a.

Si de judecat'a acestui nepartinitoriu judecatoriu nu mai póte scapá astadi nimenea din ómenii, cari au rola in viéti'e publica. Istori'a a inceputu in timpulu nostru a-se specialisá. Se scriu monografii ale orasielor, ale comitatelor si chiar si ale familielor singuratece. De aci va trece lumea neaperatu, si va scrie si istori'a satelor, ér in acésta istoria loculu primu lu-va ocupá mai cu seama la noi, la romani preotulu.

Dar in fine este indiferentu pentru omulu, carele pórtã in inim'a s'a conscienti'a missiunei sale istorice, ca se va scrie, seau nu se va scrie ceea ce a facutu. Faptele lui bune remanu tot atâtea documente, cari multa vreme vor vorbí despre densulu. Dupa totu omulu, carele a lucratu bine, seau a lucratu reu, seau n'a lucratu nimicu, ceea ce a facutu, seau nu a facutu, se vede, si nimicu nu se mai póte ascunde inaintea posteritãtii.

Cei ce vor traí dupa noi la o suta, séu la doue sute de ani de aici inainte, daca vor voi se afle, vor aflá de siguru, ca ce ómeni de valóre, ce preoti ai lui Christosu am fost; ér interesulu istoricu se devólta tot mai multu in omenime, cu cât pasiesce omenimea mai tare inainte pre calea progresului.

Este deci o cestiune de viéti'a, cá fie-care din noi, fie-care preotu se se intarésca tot mai multu in conscienti'a missiunei sale istorice.

De aceea acésta conscientia ocupa unu insemnatu locu intre calitãtãle pastorale, si privita cá atare póte se aduca róda multa.

Fiti pre pace, nu ve sfãditi! *)

Acestu sfatu, ce l'a datu pre patulu mortii feceritulu Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu imprejurimei sale, ni-lu reamintescce fórtã la timpu „Telegrafulu Romanu“ in Nrul seu 31 din a. c. in unu articlu intitulatu: *Cestiuni bisericesci*.

Dicem fórtã la timpu, pentru-cã noi nu ne aducemu aminte, se fie existatu vre unu timpu, in care se fie esitu la ivéla atâtea certe, sfedi, neintielegeri si împãrecheri mai in tóte centrele vietiei nóstre bi-

*) Reproducemu acestu articlu dupa „Fóia diecesana“ din Caraasebesiu pentru valórea lui intrinseca. Elu este scrisu cu glasulu bisericeii, carea prin vorbele Archiepiscopulu mare ne face atenti, cá numai prin dragoste si pace ne vom poté face unulu fiescãrele detorinti'a.
Red. dela „Bis. si Scóla.“

sericesci si nationale. Mai nainte astfeliu de certe de si existau, dar erau mai multu locale, isolate.

Te cuprinde unu simtiu de adēnca durere, când vedi pe putienii Romani din Timisiór'a denunțiându-se unii pe altii, apoi pe unii din Arad parasindu vechile traditiuni ale solidarității credinciosiloru bisericeii nōstre, si in fine pe altii din Sibiu lasandu frēn liberu pasiuniloru lor. Am putea se aducemu si alte exemple despre disolat'a nōstra stare sociala si din alte localități locuite de credinciosi de ai nostri. Simtiulu acest'a ti-se potentēza, când vedi si cetesci, cu ce inversiunare se pórtá lupt'a pentru nisce lucruri, cari intre imprejurări normale si nepassionate s'ar putea fórte bine regulá in linisce, fara de a recurge la mijlócele detestabile ale invectiveloru si calumniiloru personale.

Roulu acest'a socialu se vede, cá a prinsu redaceni adenci la noi. Noi nu incametama a incercá vindecarea lui. Desi unii cei mai mici dintre frati, totusi ne tienemu de santa datorintia a apostrofá si noi pe disidenti cu cuvintele de mai sus ale marelui Andreiu rostite pe patulu mortii: *Fiti pe pace, nu ve mai sfāditi.*

Ajunga-ne desastrele si nesuccesele urmate pana acum dreptu consecintia a certeloru, neintielegeriloru si imparceheriloru dintre noi. Nu aducemu exemple, pentru-cá exemplele fiindu odióse nu voim se mai inveninamu si noi spiritele pasionate.

Ne marginimu de asta-data a reproduce opiniunea unui publicistu slavu referitoriu la caracterulu conationaliloru sei, fiind-cá acēsta caracterizare se potriveste cá oulu cu ou si la noi, la Romani. Elu caracterisēza pre slavi si actiunile lor astfeliu. „Pentru o lapalie, unu bagatelu sarimu dreptu in susu, ne infuriamu, noi intindemu puterile pana sē se rumpa; facemu larma, strigāmu de mam'a focului, si când este se implinimu fapte, puterea nōstra este deja respita, stōrsa. Puterile nōstre le perdemu strigāndu in pustie, pe când contrarii nostrii vinu cu putere plina asupra nōstra si ne invingu. Lucrarea lor este conscia de scopu si retiēu'a lor se latiesce cu mare grije in tōte părțile spre a prinde in ea si remasitielu ultime alu Vestului slavicu Ei i-si lucra unulu in mán'a altui'a. Daca nu succede o incercare, ei cutēza a dou'a, fara cá ei sē se sfadēscá, critiseze si injosēscá unii pre altii. Cu vēnjosie admirabila sciu a-ne subtrage terenulu de sub picióre lasandu laudele publice pentru timpulu ajungerei pe deplinu a succesului. Noi suntemu dedati a erumpe in strigate de bucurie la cuventulu celu dintāiu frumosu, contrarii nostrii o facu acēst'a dupa sevārsirea faptei. Noi atērnāmu inainte de a trece la lucru de clopotulu celu mare, ce voim se facemu si pe urma — ne multiemimu cu cuvinte, nu facemu nimicu, pe când contrarii nostrii retacu eventualitatea unui succesu favorabilu, pentru-cá se ademenēscá priveghierea nōstra. De aci vinu nesuccesele nōstre.“

Se ne întorcemu dar la inaltiatórele exemple a-le primiloru nostri redescseptatori, carii nu faceau larma in lume cu causele nōstre, dar cu atât mai sirguinciosu au servitu in linisce si tacere lucrulu nationalu, si de sigur vom secerá mai multu succesu pe acēsta cale, decât prin declamări góle fara lucrare cu pricepere si perseverantia si fara de devotamēntu idealu.“

O! daca si-ar pune la inima multi dintre conducătorii nostri chemati si nechemati aceste pretióse admonitiuni si sfaturi!

O mie si unulu de metrii preste niveau. **)

16. Martie 1888.

„Im Traum sah ich ein Männchen, klein und putzig,
„Das ging auf Stelzen Schritte ellenweit,
„Trug weisse Wäsche und ein feines Kleid;
„Inwendig aber war es grob und schmutzig,
„Inwendig war es jämmerlich, nichtsnutzig.“

Heine.

Svēcólrile „Tribunei“ fatia cu suspendarea „modelului“ seu ne dovedesce si nōue, celoru dela tióra, acum pentru a 100-a óra, cá acēsta gazeta a fost unu pecatu pe bietii romani, când ea s'a nascutu.

Lasa, cá nici unu barbatu de valóre n'a remasu necalumniatu, nepetecitu de ea, ci fie-carui'a i-a cārpitu unu petecu mājitu la cojoculu nou si curatu, pentru-cá seducēndu publiculu, se apara dreptu o gazeta puru democratica. — De susu, de calare, de pe calulu celu mare alu durerei pentru natiune „Tribun'a“ in inchipuit'a-i marire scuipa in drēpt'a si in stēng'a, blastemandu mai tōte organele nōstre, care-i stau in calea marirei sale, mai dascalindu pe dmnii: Cosm'a, Popescu, Hanni'a, Voileanu, Deseanu, Crisianu, Dr. Muresianu, etc. etc. mai in fine inegrindu sub masc'a unei bunevointie fariseice — pe unu Mocioni, Bolog'a, Baritiu, supunendu intentiuni rele barbatiloru probati si incaruntiti in merite pentru natiune, aceloru barbati, cari chiar daca nu ar fi atât de meritati si atât de probati, conform betranetiiloru lor, nu mai au nimicu alt'a de facutu, decât se-si pastreze si pentru posteritate bunulu lor renume. Conform chiar cu legile naturei numai unu nesocotitu póte presupune la acesti'a rele intentiuni.

Lasu, cá ori-care buna institutie romanēscá, paa chiar si vechi'a, probat'a si cea mai salutara institutie a nōstra: „Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“ n'a remasu ne atinsa de elevetele murdare — profanatóre ale „Tribunei.“

Lasu, cá ori-ce si ori unde s'a facutu ceva bunu si romanescu, dar nu dupa gustulu si din initiativ'a tribunistiloru, a fost si este mereu atacatu si adesea chiar paralisatu in aducerea de rodu; lasu cá mereu vorbesce de „fumuri aristocratice“ si de „cultu per-

***) Cá ilustratiune asupra celoru publicate de noi in nrulu trecut sub titulu „se-ne ferimu de partide“ reproducemu dupa „Telegrafulu Romanu“ acestu articlu. Redactiunea.

sonalu," pentrucá se distruga, se anihileze tot ce mai este la noi valorosu, meritosu si autoritativu, — si apoi éراسi vorbesece de: „Noi, generatiunea tinera, marele partidu nationalu (?) etc. . . . noi si numai noi, vom mantú ná'a natiunei.“ . . . pentrucá se insole publiculu romanu cu aparitiunea, cá cine scie cáti si ce feliu de ómeni resoluti si curati la inima sunt ei, pe cáta vreme de nevoe siovae, si pentru unu blidu de linte se vinde chiar si diavolului. . . Cine a cetitu „Tribun'a“ si scie se caute la tendintia, la intentiune scie si aceea, cá de bine se pricepe ea la anumite ocaziuni, a siovaí. Vedintu-s'a tienut'a ei inainte de ultim'a conferintia nationala si inainte si pe timpul alegeriloru dietali. Sa scie si cum s'a aperatu, cánd cu procesulu de presa.

Se lasamu la o parte, dar se recunóscemu si aceea, cá ici colea „Tribun'a“, cá si gain'a órba, gasesce cáte unu individu mai multu, ori mai putienu condamnabili din punctu de vedere alu implinirei datorintieloru nationali, ori oficiali; dar de aci nu póte se urmeze, cá ea se mánjéseca tot, ce nu se inchina nihilismului. ei si-socotesce de onóre, a se intovarasí cu nisce ómeni precari in esistinti'a loru. Nu se póte aprobá nici aceea, cá pentru nisce ilusiuni perdate se desbine o natiune si o biserica intréga.

Lasu, cá concordia între inteliginti'a romana din Sibiu si de aiurea precum si tóta tign'a vietii sociale de acolo s'a inecatu si s'a ingropatu de odata cu aparitiunea „Tribunei,“ si astadi este o adeverata neplacere, ba o nemarginita durere, a privi la acésta opera a „Tribunei.“

Lasamu dar la o parte tóte aceste merite romanesci ale „Tribunei,“ dar este timpul supremu, cá odata pentru totdeún'a se lamurim o intrebare: „Care este detorinti'a publicului romanescu fatia de tóte aceste periculóse metechne ale „Tribunei.“

O gazeta, care ne sfasie între noi, samenandu urgie si pisma între fratii de unu sange, paralisandu tóte actiunile nóstre salutari, amarindu sufletele si discourajindu astfelu aprópe pe toti barbati nostri de merite; care striga in gur'a mare de „cultu personalu,“ indemnandu-ne pe fatia, se nu urmamu, ba se desfidemu chiar pe barbati nostri, cari numai pe bas'a meriteloru loru potu si este justu se conteze la stim'a si increderea generala; o gazeta, care ne indémna fara sfiála, se inlocuimu pe acesti'a cu „generatiunea . . . tinera,“ cu de ai loru, ómeni, cari promitu de tot putienu in stadiulu de astadi, o gazeta, care, scriendu pentru poporulu romanescu, contéza numai la naivitatea, la nepriceperea publicului romanescu; care crede, cá unu poporu bine chibzuitu, cá alu nostru, se póte dupi si seduce prin frase góle; o astfelu de gazeta nu mai este „nici in clinu nici in maneca“ gazeta romanescá, ci este si remane o gazeta de clica, care s'ar sú insasi „ad astra,“ dupa ce ar fi pustiitu totulu in jurulu ei.

Ei, „Tribunei“ si altor'a de calibrulu ei li-a adresatu dlu Fr. H. Longin in gratulatiunea s'a catra „Gazeta Transilvaniei“ prea adeveratele cuvinte: „Nu cei cari se obrudu, ei cari cu sinceritate si devotamentu lucra si se lupta pentru binele poporului sunt si potu se fie adeveratii conducetori ai lui!“

Mereu cu „romanesculu“ in gura „Tribun'a“ a sedusu si seduce o multime de oameni, mai vertosu dintre noi, cesti din provincie, cari nu prea scimu se cetimu pintre sire, nu prea scimu se intrebamu de „intentiunea“ autorului, nici de „tendinti'a“ articolului, ori-cá suntemu atât de inocenti, incát nu putemu presupune atat'a reutate dela romani pentru romani.

Apeléza mereu „Tribun'a“ la inteliginti'a romana dela tíera, cá ea se judece . . . Ei bine! Eta respunsulu nostru la intrebarea, ce ni-amu pusu, precum si la acestu apelu: „Tribun'a“ speculéza la naivitatea nóstra, la neputinti'a nóstra, de a distinge meritulu de fras'a góla, pe barbati conducetori de „cei-ce se obrudu“; ast'a este, ce inteliginti'a romana respinge odata cu capulu, si nu mai e departata vremea, cand ea o va respinge cu dispretiulu unei intregi natiuni.

N.

Reuniuni de moderatiune.

II.

Invingerea ideii.

Vorbirea rostita de catra presedintele unei societáti de moderatiune, tienuta in unu orasiu din Statele unite, de aceea afu consulta a o reproduce in acésta descriere, cá cetindu-se de catra ómenii binelui comunu, insufletiti de idei salutarie, dóra va strabate si la noi o radia de lumina, cá cu puteri unite se salvámu poporulu romanu dela o periciune totala, carea i póte creá beutulu rachiulu.

„Fratiloru! — dice presedintele — nu inaintea unei armate, nu inaintea ferului scilpiciosu, nu inaintea tunurilor, si totusi stámu inaintea unui inimicu puternicu, acestu inimicu a inradacinatu acea convingere in mii de ómeni, cá rachiulu nu numai cá apartiene beuturiloru naturali, ei preste tot e fórte folositoriu. Intru sterpirea acestei convingeri ne-am adunatu noi astadi, imbracati cu arm'a dreptáti, si déca cu credintia in Dumnedieu ne vom luptá, nici cand nu va fi perduta lupt'a nóstra. Vor fi multi in patri'a nóstra, cari ne vor dechierá de periculosi ér altii de fantasti. Amendóne aceste opiniuni le respingu, si din convingere curata dechiéru, cá nu introducerea nou-tátiloru, séu fantasiei e scopulu adunarei nóstre, ei caus'a cea mai santa, iubirea de patria si acea dorire oftata, ca pre confratii nostri se-i scótemu din ratacirea, in carea au cadiatu, care le amenintia sanatatea, viét'a si fericirea pámentéseca si ceréseca, si acésta ratacire e beutulu rachiulu. Nu voescu a ve osteni atentiunea, cu anumerarea cauzeloru mentali, voescu a ve aretá viét'a, cu date autentice, voescu a ve documentá adeverulu asertiunei mele, si

voue ve incredintiezu a judecá urmarile, ér indurarei lui Dumnedieu cá judecata se o esecute asupr'a vóstra.

Periculosu e rachiulu pentru poporatiunea patriei nóstre pentrucá :

1) Subsépa atât la sanatate cât si la viéti'a omului. In Boston 75 si in Cincinnati 45 de medici au subscrisu urmatóri'a opiniune : nu este casu, in carele rachiulu e folositoriu trupului intregu si sanatosu, ba din contra produce morburi ma chiar si mórte, beutur'a rachiului produce in trupu cele mai nenaturale miscari, asia lucra si strica trupulu, cá si ori-care soiu de otrava, nu e nici unu periclu, carele asia de graba si fara a fi observatu se slabésca puterile omului, si se produca disolvarea corpului, cá si rachiulu.

2) Putintiele spirituali le slabesce. Esperinti'a ne presenta numeróse esemple, ca rachiulu intru atât'a au timpitu mintea omului, încât nu au fostu in stare se cuprinda celu mai micu conceptu. A muritu unu omu bétu, fiind sectionatu, au aflatu medicii creerii napaditi in sange incunjurati de apa, sangele a mirositu a rachiu, si tienendu-lu la lumina s'a aprinsu. La anulu 1830 in casele nebuniloru din Americ'a se aflau 840 de individi, dintre cari 392 insi — de dupa fassiunea familiei loru — au perdutu mintea prin rachiu, dar :

3) Ve infiorati Stimatiloru membrii a reuniunei, déca voiu enumerá acele multe pecate cari provinu din beutulu rachiului, cáci elu are acea putere, încât conduce pre omu la comiterea tuturoru fapteloru rele. In omulu betievu dispare sentiulu moralu, repasiesce de pre calea virtutei ; mi-ar trebui dile intregi, cá se ve potu enumerá pecatele si reutátile cele multe provenitórié din beutulu rachiului. Beutorii rachiului calca mai iute legile, nu se supunu mai mariloru loru, sunt batausi, grobi cu soci'a si fii loru, se demitu la immoralitáti, jocuri hasarde de cárti, insielatiuni, furturi si omoruri.

Dar ve roga se ascultati raportulu oficiosu alu directoriloru dela temnitiele americane :

Reportulu de sub A) contiene : In temniti'a de sub supraveghierea mea sunt 647 de individi, dintre acesti'a 467 sunt judecati pentru faptele comise dintre beutulu rachiului, ér dintre acesti'a 346 au fost beti de tot când au comisú faptulu.

Reportulu de sub B) contiene : la anulu 1833 s'a judecatu 2322 de individi, dintre cari $\frac{8}{10}$ adeca 1856 au comisú faptulu in stare betieva.

In fine déca provine casu de omoru, de comunu omoritoriulu séu omoritolu, séu amendoi sunt amici intimi ai rachiului, deosebi omoritoriulu numai atunci comite faptu ingrozitoriu, cand e bétu.

Luandu numerulu de mijlocu, in statulu nostru se intempla anualminte 200 de omoruri, si intre acestea putiene casuri sunt, in care rachiulu nu ar fi avutu rolulu principalu.

Care e omulu acel'a se nu se infióre la cetirea séu audiulu acestoru date ; si óre nu putemu deduce din acesteu acelu resultatu cá rachiulu e isvorulu tuturoru fapteloru si omoruriloru. Si acum ve întrebu fratiloru, nu se

semte ori carele provatu, cá dandu man'a cu amicii bine-lui, se-si deé tóta silinti'a, cá in contr'a beuturii rachiului se infintieze reuniuni de moderatiune spre salvarea genului omenescu.

4) Pe langa morburi, nebunii si pecate, mai are rachiulu unu fetu nascutu cu fati'a trista asia numitu s e r a c i a ; nu numai beutoriulu excesivu, ci si acel'a carele bea rachiulu cu cumpetu póte se-si respésca averea, deveninda in cea mai mare miseria. Inse dicu astfeliu de ómeni : „pe diua nu cheltui mai multu de 2 cr., pe rachiú“ dar fratiloru, din cruceriu se face florinti, déca pe di cheltuesce cinev'a numai 2 cr., pe rachiú, la anu cheltuesce 7 fl. 30 cr., si déca numai 4—5 insi cheltuiti la di pe rachiú 2 cr., la anu a-ti aruncatu in ventu o suma de bani, cari nu v'a adusu nici unu folosu ; acum întrebu, déca astfeliu de ómeni cheltuescu pentru rachiú, óre pentru datorintiele mai salutarie precum : sustienerea scóleloru, bisericiloru si a functionariloru nu le va remanea bani ?

5) Nu potu se nu amintescu acele multe nenorociri cari se intempla in calatoria pre mare si uscatu, séu in fabrice intre lucratori, provenite tot din beutulu rachiului. La anulu 1834 o nae indata ce au fost lasata pre mare, au devenitu prada undeloru marei, si pentru ce ? pentrucá dóra a fost ventulu periculosu ? nu, ci conducatorii naei inainte de plecarea s'au imbetatu, si asia nai'a lasata de sine au trebuitu se devina prada undeloru.

Pentru ce se mai amintescu alte pericle ale rachiului, din atâtea ve poteti fratiloru convinge, ca amicii moderatiunei vom face causei celu mai bunu servitiu, déca vom dechierá resbelu contra rachiului.“

Astfeliu de vorbiri s'au latitu între tóte clasele de ómeni, amicii rachiului au inceputu a cugetá mai seriosu asupra starei loru critice, care ar puté-o ajunge prin beutulu rachiului.

Istori'a nu amintesce nici o cauza, care se fi inaintatu cu asia pasi gigantici catra tient'a dorita, ca si causa reuniuniloru de moderatiune, care au avutu ochi au potutu vedea ruinarea, si care au avutu inima au trebuitu se se insufletiesca spre urmarea scopului salutaru ; numai betievii, fabricantii si ospatarii au inceputu a batjocori si denunciá scopulu reuniunei ; Dumnedieu inse au binecuventatu lucrarea ómeniloru zelosi. In anulu 1826 au inceputu a-se infintia reuniunile, in anulu 1828 erau deja 222, in 1832 erau 4000, in 1835 erau 8000, ér 1842 erau 15000 de reuniuni infintiate, cari au dechieratu resbelu inimicului comunu, adeca contra rachiului. In Asi'a in Americ'a dela 1836 multi dintre maestri, economi, di-uasi, baesi, pescari si alti nu mai béu rachiú, ci numai i-lu folosescu cá medicina, déca li ordonéza mediculu. Intru sudórea fetiei loru i-si castiga pana de tóte dilele si totu-si suntu mai sanatosi si mai tari cá mai nainté ; si acum serbéza serbatorile si inca cu mai mare insufletire ca si ori cand, pentru ca ei la astfeliu de ocazioni nu folosescu rachiulu de beutura, care i indemná la desconsiderarea acelor serbatori. Class'a lucrátore a poporului e cu mai mare multiamita acestoru reuniuni, cáci lucratoriulu carele mai nainte spesá anualminte pre rachiú 40—50 fl.,

acésta suma o folosese pentru acoperirea lipseloru sale casnice; înainte calatoriulu, nu erá birtu la carele se nu stee si se céra de cátiv'a cruceri rachiu; chiar asia face astadi poporul nostru, e rarú acelu economu, carele calatorindu din unu orasiu séu satu la altulu, se nu stee cam la alu 2-lea séu alu 3-lea birtu care i este in cale, numai cá se bee putienu rachiu.

In Americ'a la 1834 dintre fabricanti 4000, si-au inchisu fabricele, si 8000 de birtasi si-au inchisu birturile; in 1840 deja 10000 de caldari au sistatu cu fertulu rachiului, si 15000 de birturi s'au inchisu, pentru cá la nimenea nu le trebuia negociulu lorú adeca rachiulu.

Ómenii au crediutu, cá a ará, secerá, a lucrá in báile de feru e posibilu numai atunci déca lucratorii fiescecarele bea la diua 2—3 portiuni de rachiu. Au vediutu inse statele culte ale lumei, adeca Americ'a, Angli'a, Suedi'a, Prusi'a, cele mai multe principate din Germani'a, ca acésta presupunere e o credintia desiérta si seducátorie, prin carea omulu se insiéla pre sine si pre altulu, densii se nisueú din adinsu a stirpi acésta presupunere. In Prusi'a si Angli'a lucratorii báiloru de feru dela anulu 1839 nu mai beau rachiu de felu, prin urmare castigulu nu cá au scadiutu ci tot s'a sporitu; tot astfelu, si masarii, zidarii, faurii lucra fara a bea cá de putienu rachiu.

Multu au contribuitu Reuniunile de moderatiune in privinti'a sanitaria, cáci incependu ómenii a deveni la rezultatulu nefavorabilu, provenitoriu din beutulu rachiului, s'a lapadatu de beutulu lui, deci atât medicii cá si apotecarii avéu mari perderi, cáci ómenii dupa lasatulu beutulu de rachiu nu mai avéu lipsa de ei.

Dela anulu 1826 pana la 1840 reuniunile de moderatiune in Americ'a au salvatu 20 mii de individi, cari mai nainte erau cei mai betievi, si i-a predatu societatei omenesci. Si se credeti fratiloru cá au fostu unu lucru grandiosu, o lupta obosítorie, cáci nu e lucru usieru a desbate pe betievu dela beutulu rachiului. Anim'a betievului e cá o stanca in care se frange ori ce sfatu salutaru, ori ce admonitiune parintésca, ori ce timiditate a legéi; i-si astupa urechile déca i-lu sfatuiesci, i-si intarita anim'a déca vede cá-i voiesci binele, poti se-i cetesci ori ce din st'a Scriptura, nu le cuprinde, cáci mintea lui e témpita; din sinulu lui dispare ori ce semtiu moralu. Furulu, jafuitorulu, escesivulu mai usioru se întórce la calea adeverata, decát betievulu.

La betievu i poti aminti despre necasulu si neajunsulu celu produce in familia, poti se-i spuni cá are se dee odata socóta despre tóte faptele inaintea lui Dumnedieu, si cum va fi pedepsitu pentru densele, tóte acestea le considera de neadeverate; lui mintea si inim'a i este birtulu, emblem'a birtului i este mai placuta, si pentru putienu rachiu densulu dá tot ce e mai santu ce e mai salutaru pentru omu.

Credú cá vor fi unii, carii vor dechierá acésta scriere de fantasia séu lucru de marire; dar fratiloru esista date, din cari ne putemu convinge despre rezultatulu imbucuratoriulu reuniuniloru de moderatiune.

Dar nu numai in Americ'a, ci in statele europene

s'au infintiatu reuniuni de moderatiune si anume: in Angli'a, Irlandi'a, Svedi'a, Prusi'a, ma chiar si in Rusi'a unde femeile au luatú iniciativ'a; cu mai mare resultatu au progresatu reuniunea din Hanover'a, pentru cá de o parte erá partinita de catra guvernulu tiei, ér de alta parte, ómenii devotati nu se retragéu dela devis'a reuniunei.

Despre celelalte state ale Europei tocmai atât'a putemu dice cá si despre tíer'a nóstra, adeca nimic'a séu cu ceva mai multu. La poporul romanu este acum inradacinatu beutulu rachiului, dar nimenea nu s'a cugetatu seriosu la desbaterea lui dela acestu periclu ameniatiatoriu; Vócea Archiereului nostru n'a strabatutu la animele semtiétorie ale celoru chiepati, idei'a infintiarei Reuniuniloru de moderatiune — dupa a mea parere — erá bine sè se suleveze in adunárele preotiloru, invetiatoriloru, intelegintiei si corporatiuniloru nóstre bisericesci-scolarie, ca asia dóra s'ar aflá unu espedientu, care ar duce la resultatulu carele i-lu postese prea bunulu nostru Archiereu.

Dar ce me incumetu eu a insirá aici atâte adunári, când noi romanii nu putemu avea o adunare romanésca pe carea se o numimu solidaria, cáci ne preparamu de acasa cu arme loiali neloiali, cu cari se putemu produce scisiune intre noi, apoi ridiendu-ne si sfadindu-ne noi intre noi, vinu strainii si ne judeca.

(Va urmá.)

Vasiliu Olariu,
presviteru.

Academí'a Romana

sesiunea generala din anulu 1888.

Raportulu secretariului generalu asupra lucrariloru facute in anulu 1887—88.

Domniloru Colegi! In cursulu anului academicu, pe care-lu incheiamu acum, am pierdutu mai multi membri ai academiei si anume: am pierdutu pe canoniculu Timoteiu Cipariu, unulu dintre membrii fondatori ai institutiunei nóstre, pe membrii onorari romani George Cretianu si Iacobu Muresianu, pe membrii onorari streini Charles de Linas si Wilhelm de Kotzebue, si pe fostulu membru corespondentu Alexandru de Cihac.

La fondarea Societátii academice, din care a esitu Academí'a Romana de astadi, si dela inceputulu activitátii ei in anulu 1867, unulu dintre cei mai invetiati, dintre cei mai cunoscuti si dintre cei mai insemnati membri a fost canoniculu Timoteiu Cipariu. Renumelu lui Cipariu erá bine stabilitu cu multu inaintea anului 1867 prin numeróse si insemnate lucrári si publicatiuni.

In cursulu lungei sale vieti Cipariu a consacratu o neintrerupta activitate studiului limbei romanesci. Elu a contribuitu desvoltarei limbei romane o directiune puternica pe bas'a principiiloru fundamentale puse de Samuilu Clainu, de George Sincai si de ceilalti ilustru istorici si filologi romani, predecesorii lui.

Cipariu a asediatu studiulu limbei romane pe o basa noua, aretandu elu mai antaiú marea insemnatate a faselorú, prin cari a trecutú, marea insemnatate a monumentelorú limbei din trecutú.

„Principiele de limba si de scriptura,” publicate la 1847 si 1866, „Elemente de limb'a romana dupa dialecte si monumente vechi” publicate la 1854, „Crestomati'a séu Analecte literare din cártile mai vechi” publicate la 1858,

au fost antaiele lucrari si de cea mai mare insemnatate pentru studiulu istoricu alu limbei nóstre; aceste lucrări au fost titlurile de gloria, cari au facutu din Cipariu unulu dintre primii membri si presiedinti ai Societatii Academiceme.

Cei dintai ani ai Analeloru nóstre, unde depunemu mun'ca si activitatea Academiei, sunt plini de propuneri si de discutii ale lui Cipariu pentru rezolvarea marei cestiuni a directiunii ce erá a-se dá dezvoltarii limbei si a ortografiei cu litere latine.

Academi'a a avutu fericirea a premiá si publicá la 1869 si 1877 cele doue volume de „Gramatic'a limbei romane“ a ilustrului nostru invetiatu. Ele au fost incoronate cu premiulu Zappa, care era fundatu pentru cultur'a limbei si mai alesu pentru gramatic'a si dictionarul ei.

Déca activitatea academica a lui Cipariu a fost mare la inceputurile institutiunii nóstre, de mai multi ani incóce n'am mai avutu placerea de a vedé in adunarile nóstre generale pe venerabilulu Canonicu. Numerósele lucrári intreprinse si multimea aniloru lu-retieneau in Blaju, de unde ne respundea la convocariile nóstre anuale cá nu se mai incumeta a intreprinde o caletoria asia de lunga. Totusi erá pentru noi o mare multimire sufletésca pentru a-lu sci in viétia.

La 22. Augustu (3. Septemvre) anulu trecut, am capetatu scirea durerósa cá a incetatu din viétia, in etate de 83 ani. Zelulu luminatu si puterniculu simtiementu de iubirea neamului seu, care a condusu pe Cipariu in indelung'a lui activitate, vor remané unu mare si nobilu esemplu de imitatu pentru nouele generatiuni.

La 17/29. Septemvre anulu trecut a incetatu din viétia membrulu onoraru alu Academiei Iacobu Muresianu, vechiu si zelosu luptatoru pentru cultur'a Romaniloru, care intr'unu lungu siru de ani a fost unu neobisitu publicistu romann.

Unu altu membru onoraru a perdutu Academi'a in persón'a reposatnului George Cretieanu, incetatu din viétia la 6. Augustu. Reposatulu erá unulu din cei mai distinsi poeti ai miscarei literare dintre anii 1850 si 1870. Elu lasá in urm'a s'a unu insemnatu numeru de scrieri, cari, se speramu, vor fi publicate in curendu.

Dintre membrii onorari streini a reposatu veteranulu archeologu Chales de Linas dela Arras din Frantia, ale carui studii au fost indreptate mai alesu asupra obiectelor de metale pretióse ale industriei medievale precum si asupra anticitatiloru eclesiastice. Bibliotec'a Academiei posedé unu insemnatu numeru alu scrieriloru sale, pe cari cu multa iubire le trimitea Institutiunii nóstre.

Am mai pierdutu pe membrulu onorariu Wilhelm de Kotzebue, incetatu din viétia la 24. Octomvre la Réval. Kotzebue o fost unu cunoscutu filo-romanu, care a petrecutu mai multi ani in Moldov'a. Elu a avutu totdeun'a simpatii pentru Rumani si in specialu pentru Moldov'a; a descrisu impresiunile sale in cunoscutele „Schitie din Moldov'a“, ér in romanulu „Lascar Viorescu“ elu a depinsu starea societatii moldovene pe la mijloculu acestui secolu, in timpulu dintre lumea vechia si nou'a generatiune.

La 29. Iulie a incetatu din viétia Alexandru de Cihac, fostu membru corespondentu alu Academiei pentru Sectiunea Literara. Cihac, printr'o stradalnica si indelungata munca, a intómitu cunoscutele doue volume de „Dictionnaire d'Étymologie Daco-Romane“, antai'a incercare a unei lucrári etimologice facuta cu scopu de a cuprinde intregu tesaurulu lexicu alu limbei romane.

I. Siedintiele de peste anu.

In cursulu celoru 42 siedintie ordinare de peste anu

s'au discutat si hotaritu mai multe cestiuni administrative si scientifice. In specialu in siedintiele publice s'au facutu numerose comunicari, cetiri de memorii, studii si notitii, dintre cari o parte s'au si publicatu in „Anale.“

D-lu Hasdeu, in siedintia dela 15. Maiu a facutu o comunicatiune orala asupr'a vechiloru sigile ale orasiului Bucuresci, prezentandu cá ilustrare mai multe documente din secolii XVI—XVII.

In siedinti'a dela 5 Iunie dlu Urechia a cetitu memoriulu seu despre „Slobozii“ care s'a si publicatu.

Dlu Odobescu a vorbitu la 19. Iunie despre tesaurulu gasitu la inceputulu secolului la satulu Contiesci din Dorohoiu, si din care tóte bucátile conservate se afla in museulu Ermitagiului din St. Petersburgu. Totu dlu Odobescu a cetitu in siedintia dela 11. Decemvre unu memoriu asupra activitatii literare si asupra publicatiuniloru de literatura poporala ale meritosului, acum reposatu, tipografu alu Academiei Petre Ispirescu.

La 26. Iunie dlu generalu Falcoianu a prezentatu o seria de calcule, facute de ds'a, asupra resaritului si apusului Sóreliu in Bucuresci in anulu 1888.

In siedinti'a dela 9. Octomvre dlu Em. Bacaloglu a vorbitu despre o noua descoperire a lui Eddinson, privitóre la perfectiunea luminatului electricu.

Siedinti'a publica dela 6. Noemvre a fostu ocupata cu lectur'a relatiunii dlui Dr. Felix asupra congresului internationalu de igiena si demografia, care s'a tiemutu la Viena in var'a trecuta.

In siedintiele dela 20. Noemvre si 4. Decemvre dlu Sionu a facutu Academiei impartasiri asupra mai multoru documente istorice privitóre la Romani, cari se afla in arhivele dela Chisineu.

In siedinti'a publica dela 11. Decemvre dlu Papadopol-Calimachu a facutu o comunicare despre „Dereptate“, nume pe care cronicarii i-lu dau locului, unde Stefanu celu mare a fostu proclamatu Domnu alu Moldovei.

La 9. Octomvre dlu Urechia a comunicatu mai multe informatiuni si notitii despre viétia si activitatea literaria a lui Vartolomeiu Mazarénu, achimandritu si cartararu moldovénu din secolulu alu XVIII-lea. (Va urmá.)

D i v e r s e .

* *Alegeri de deputati sinodali in archidiaecesa.* Dupa impartasirile de pana acum sunt alesi de deputati sinodali mireni dnii: Iacob Bolog'a, cons. aul. in pens. si Parteniu Cosma, directoru la institut. „Albin'a“, in cerculu I-ii electoralu alu Sibiiului; Elia Macelariu, cons. gub. in pens. si Liviu de Leményi, protopretoru, in cerc. II-lea Selistei; Ioachim Fulea, avocatulu si Daniilu David, cassariu la orasiu Sas-Sebesiu, in cerc. III-lea Sebesiului; Rubin Patiti'a, avocatulu si Victoriu Tordosianu canc. consistorialu, in cerc. IV-lea Albei-Iuliei; Dr. Ioanu Mihu, avocatulu si Samuilu Pop, avocatulu in cercul V-lea al Devei; Iosif Orbonasiu, pretoru si Dr. Nicolau Olariu, avocatulu in cerc. VIII-lea Geoagiu; Gherasimu Candrea, avocatulu si Michailu Cirlea, notariu publicu in Abrud in cerc. X-lea, Campeni; Pompiliu Piposiu, publicistu si Dr. Aurelu Brote, director la banc'a „Transilvania“, in cerc. XII-lea Clusiu; Mateiu Voileanu asesoru consist. si Dr. Nicolau Olariu, avocatulu (de 2 ori.) in cerc. XV-lea Ternavei; Ambrosiu Barsanu, primariu si Georghiu Danila, primariu, in cerc. VI-lea electoral Hatiegului; Dr. Remus Rosic'a, redactoru, asesoru consist. si Nicolau Cosm'a, notariu in cerc. VIII-lea Solnocului; Dr. Absolonu Todea, avocatulu si Georghiu Siandru, iuristu abs. in cerc. XIV-lea Bistritiei; Ioanu Siandru, ases. la

sedri'a orfan. si Zahari'a Tataru, notariu la trib., in cerc. XVI-lea Sighisiórei; Octavianu Sorescu, avocat si Iosif Puscariu, avocat, in cerc. XVII-lea Trei-scaune; Diamandi Manole, comerciantu si Nicolau Strevoiu, avocat, in cerc. XVIII-lea Brasiovului; Ioan cav. de Puscariu, jud. la cur. reg. si Dr. Nicolau Pop, conectoru gimnas., in cerc. XIX-lea Branului; Ilariu Duvlea, avocat si, Ioanu Turcu, proto-notariu comitat., in cerc. XX-lea, Fagarasiului; Anani'a Moldovanu, avocat si Silvestru Moldovanu, compt.; in cercul XI-lea Turdei. dupa „Telegrafulu Romanu.“

* *Deputatii alesi pentru Sinodulu Eparchiei Caransebesiului* sunt in cerculu Brebulu Ioanu Stefanovici preot in Mutniculu-mare, Antoniu Mocioni, proprietariu in Verpeletu, Ioanu Oprea invet. in Ezerisii; Lugosiu Dr. George Popovici protopresviteru in Lugosiu, Dr. Alesandru Mocioni, proprietariu in Capolnasiu, Constantinu Radulescu, avocat in Lugosiu. Zgribesici Dr. George Popovici, protopresbiteru in Lugosiu, Petru Stioponu, notariu in Zgribesici, Simeonu Popetiu, tutoriu orfanalu in Lugosiu, Fagetu George Popovici, adm. protopresviteralu in Cliciov'a, Titu Hatiegu avocat in Lugosiu, Georgiu Martinescu, avocat in Lugosiu, Cosia v'a Nicolau Barbonu preot in Tomesci, Stefanu Velovanu, profesoru in Caransebesiu, Ioanu Ionasiu asesoru ref. in Caransebesiu, Buziasiu Teodoru Cioloc'a, preot in Sipetu, Ioanu Marcu, invet. in Bocs'i-amont, Georgiu Ioanovici, proprietariu Duleu, Jebelu Alesandru Ioanovici, protopresviteru in Jebelu, Ioanu Ionasiu, asesoru ref. in Caransebesiu, Atanasiu Cimponeriu, judex. r. in pens. in Sibiiu, Ghiladu Paulu Miulescu, protopresviteru in Ciacov'a, Antoniu Mocioni, proprietariu in Verpeletu, Aureliu Draganu, invet. in Ghiladu, Fizesiu Ioanu Popovici, protopresviteru in Mercin'a, Versietiu Ioanu Cocor'a, preot in Versetiu, Antoniu Crenianu, avocat in Versietiu, Iamuu Filipu Adam, protopresviteru in Iamuu, Vincentiu Babesiu, privat. in Budapest'a, George Szerbu, adv. si dep. in Budapest'a, Sasce'a-mont Ioanu Maranu, preot in Cielov'a-rom., (dep. mireni necunoscuti), Oravit'i-a-mont Andreiu Ghidiu, protopresviteru in Oravit'i'a, I. E. Tieranu librariu in Oravit'i'a, Paulu Cimponeriu privat. in Ternov'a, Reciti'a-mont Stefanu Popovici preot in Gorui'a, (dep. mir. necunoscuti), Bocs'i'a-mont. Vasilie Nemoianu, preot in Vasiov'a, Iuliu Petricu, jude r. in Bocs'a-mont. Georgiu Ioanovici, proprietariu in Duleu, Caransebesiu Filaretu Must'a, protosinzel in Caransebesiu, Ioanu Bartolomei secretariu in Caransebesiu, Ioanu Popovici, controloru in Caransebesiu, Teregov'a Ilie Sirbu, preot in Armenisiu, Ilie Curescu locoteninte in Caransebesiu, Patriciu Dragalin'a, profesoru in Caransebesiu, Mehadi'a Dionisie Popovici, adm. protopresviteralu in Mehadi'a, Leontinu Simonescu seer. metr. in Sibiiu, Isai'a de Stoie'a, oficialu pens. in Caransebesiu, Bozovici Michailu Popovici protopresviteru in Orsiov'a, Zeno Mocioni proprietariu in Bules, Iuliu Novacu, avocat in Bozovici, Satalnou Trifon Miclea, protopresviteru in Uzdinu, Petru Tisu avocat in Panciov'a, Simeonu Moldovanu jude reg. in Karlsdorf. dupa „Fóia diecesana.“

* *Almanachulu societáti academice social-literare „Roman'a Juna“* din Viena a esitu de sub tipariu in editur'a societáti. Este unu frumosu volumu, in carele cetitoriulu vorbesce cu scrietorii nostri de renume. Cartea se incepe cu novel'a „scapata de suferintia“ scrisa de regin'a poeta „Carmen Silva.“ In acést'a novela este imbinata frumseti'a si sublimitatea ideiloru cu dul-

céti'a limbei romanesci intr'o forma succésa pana acum numai reginei poete. Si pana cand vom poté face o dare de seama despre acésta frumósá carte o recomandamu publiculu nostru in deosebita atentiune.

* *Auct'a scolara.* Deóre-ce si in timpulu mai recente se nasce prin comune intrebaria ce este „auct'a scolara“ si cine e detoriu a o solvi? Repetam cá: „Auct'a scolara“ este adausulu de cáte 10% dupa salariulu invetiatorescu pe sém'a fondulu diecesanu numit „fondulu scolariu-preparandi'alu.“ Acést'a contribuire de cáte 1—6 florini la anu i-si are bas'a in preínaltul rescriptu imparatescu din 31. Maiu 1813 Nr. 6650. ér d'obligamentulu comuneloru are bas'a in contractele deobligátóre facute pela 1819—1821 intre representanti'a comuneloru si a fondulu administratu mai nainte in Bud'a, ér astadi la consistórie unde se afla si contractele. Cine se solvésca acést'a contribuire? singuru cei deobligati in contractu adeca comanele cá atare. Acést'a e in generalu, casurile unde unele comune dóra se retragu dela acést'a asi'a dicendu bagatela contribuire, sunt a-se lua de exceptiune si din casu in casu a-se aretá consistórieloru concerninte pentru de a dejudeca asupra loru ca se remana ni datoriarea numai pe credulosi romani gr. or. óri se se sustiena estinderea deobligamentulu pe intreg'a comuna.

† *Necrologu.* Nemilós'a mórte in 14. l. c. n. rapi din bratielu parintiloru pe Irin'a fii'a lui Mihaiu Marcuti invetiatoriu ort. romanu in Cef'a in etate de 13 luni. — Fiei tierin'a usióra.

CONCURSE.

Conform ordinatiunei Prea Onoratulu Consistoriu gr. or. aradanu, dto 3/15. Martie a. c. Nr. 1105., pentru deplinirea capelaniei sistemisate langa veteranulu parochu Avram Ursutiu din Siepreusiu, protopresviteratu B.-Ineului se escrie concursu pe langa jumetate din intregulu beneficiu alu parochiei sale, constatatoriu din pamentu, biru, stole, si alte accidentie estimate la olalta, in suma de 614 fl. 57 cr.

Recurentii vor avé a dovedi, cualificatiune pentru parochii de clas'a a 2-a, ér recursele, adresate comitetulu parochialu vor fi a-se trimitte subscrisului protopresviteru in B.-Jenó pana la 23. Aprile a. c. diu'a alegerei va fi Marti in 26. Aprile a. c. st. v.

Siepreusiu, 28. Martie 1888.

Comitetulu parochialu.
In contielegere cu mine: IOANU CORNEA, m. p. protop.

LICITATIUNE MINUENDA.

Pentru facerea unui cuperisiu nou la biserica, si edificarea unei scóle greco-orientale romane din comun'a Nadlacu, protopresviteratu Aradelui, conform conclusulu Venerabilulu Consistoriu diecesanu aradanu 10. Martie Nrulu 857 si 18. Martie 1888, Nrulu 1123, — se escrie concursu de licitatiune minuenda pe Dumineca 22. Aprile a. c. st. nou la 10 óre ante meridiene tienenda in cantielari'a oficiulu parochialu din Nadlacu.

Pretiulu de esclamaré:

La facerea cuperisiulu bisericeii . . . 4220 fl. 24 cr.

La edificarea scólei 2850 fl. 68 cr.

Concurentii vor ave a depune vadiulu 10%, proectulu de spese, si conditiunile de edificare se potu vede in cancelari'a oficiulu parochialu.

Nadlacu, in 25. Martiu (6. Aprile) 1888.

Vincentiu Marcoviciu, m. p.
preot ort. rom.